

2017-12-21
Slutversion

Naturvärdesinventering vid Utsäljeskolan, Huddinge kommun

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställare: Huddinge kommun
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2017-12-21
Uppdrags- och kvalitetsansvarig: Johan Allmér
Kvalitetskontroll av rapport: 2017-12-04
Foton: Om inget annat anges: Johan Allmér
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 7570
Bilder på framsidan från objekt 4

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Bakgrund och syfte	5
Avgränsningar	5
Metodik	5
Förstudie	5
Naturvärdesinventering SIS	6
Osäkerhet i bedömningen	6
Allmän beskrivning av området	7
Tidigare bedömningar/inventeringar	7
Naturvärden	8
Områden med naturvärden	9
Högt naturvärde – naturvärdesklass 2	9
Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3	10
Visst naturvärde – naturvärdesklass 4	15
Naturvårdsarter	17
Skyddade arter	17
Rödlistade arter	18
Övriga intressanta naturvårdsarter	18
Referenser	19
Bilaga 1 Metodbeskrivning för naturvärdesbedömning enligt SIS	

Sammanfattning

Ekologigruppen har inventerat ett mindre naturområde vid Utsäljeskolan i Huddinge kommun. Inventeringen utfördes av Johan Allmér den 13 november 2017. Naturvärdesinventeringen utfördes enligt SIS-standard (SS 199000:2014), nivå detalj, med ett tillägg att även naturvärden av klassen ”visst naturvärde – klass 4” registrerades.

Vid inventeringen avgränsades åtta naturvärdesobjekt, varav ett objekt med naturvärdesklass 2, högt naturvärde, fem objekt med naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde och två objekt med naturvärdesklass 4, visst naturvärde. Naturvärdesobjektet med högt naturvärde utgörs av en bergsbrant och rasbrant glest bevuxen med senvuxna träd. Tre av naturvärdesobjekten med påtagligt naturvärde utgörs av barrblandskog med inslag av äldre träd och naturvårdsarter, ett naturvärdesobjekt utgörs av en lodyta, och ett utgörs av en torrbacksmiljö med en äldre ek. Naturvärdesobjekten av visst naturvärde utgörs av unga lövskogsbestånd.

Objektet med högt naturvärde (objekt 4) bedöms vara en lämplig livsmiljö för hasselsnok, arten kunde dock inte eftersökas vid inventeringstillfället på grund av den sena tiden på säsongen. Även objekt 1 och 7 bedömdes ha förutsättningar som lämpliga hasselsnoksmiljöer. Hasselsnok omfattas av bestämmelserna i artskyddsförordningen, 4 §.

I området har fem naturvårdsarter påträffats i samband med naturvärdesinventeringen. Tre av de påträffade naturvårdsarterna är knutna till områden med lång skogskontinuitet, **tallticka** (nära hotad, NT), **skarp dropptaggsvamp** och **lönnlav**. Två arter, **brudbröd** och **ängshavre**, är knutna till naturbetesmarker eller andra gräsmarker med likartad beskaffenhet som naturbetesmarker,.

Inledning

Bakgrund och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Huddinge kommun, genomfört en naturvärdesinventering (NVI) i enlighet med SIS-standard (SS 199000:2014) vid Utsäljeskolan i Huddinge kommun.

Målet med utredningen har varit att sammanställa kunskap om områdets naturvärden. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med att utreda ett alternativ till en ny gång- och cykelväg.

Johan Allmér på Ekologigruppen har varit ansvarig för detta projekt och utfört fältarbete, bedömningar och rapport. Anna Seffel har varit kvalitetsansvarig i projektet. Uppdraget har genomförts under perioden november 2017 till december 2017.

Avgränsningar

Naturvärdesinventeringen har utförts inom hela det avgränsade undersökningsområdet (figur 1).

Det ingår inte i detta uppdrag att kartera värdefulla träd eller att utreda geologiska värden.

Kartläggning av värden för friluftsliv, rekreation samt ekologiska spridningssamband ingår inte i detta uppdrag.

Ett av de största hoten för biologisk mångfald förutom exploatering av värdefulla miljöer, är fragmentering (d v s uppsplittring) av naturmiljöer av en viss naturtyp, samt påverkan på spridningssamband genom anläggande av vägar eller bebyggelse. Att utreda denna aspekt har inte ingått i detta uppdrag.

Det ingår inte i detta uppdrag att utreda konsekvenser av eventuell exploatering eller ge förslag till kompensationsåtgärder.

Metodik

Ekologigruppen har utfört naturvärdesinventeringen (NVI) enligt SIS-standard (SS 199000:2014), nivå detalj, med ett tillägg att även naturvärden av klassen ”visst naturvärde – klass 4” registrerades.. Vid naturinventeringen inventerades naturmiljöer på förekomst av ekologiskt värdefulla biotoper och strukturer, som till exempel förekomst av gammal skog, gamla träd, död ved och hålträd, samt skyddsvärda arter. Utifrån detta avgränsades ett antal områden med höga naturvärden. Ett utdrag ur ArtDatabankens databas över rödlistade arter har också gjorts (13/11 2017).

Fältarbetet utfördes vid två tillfällen (13/11 och 29/11), vid det sista tillfället 29/11 gjordes endast justeringar i avgränsningar av NVI-objekten. Vid samtliga tillfällen rådde det snöfria förhållanden. Vid fältbesöken registrerades information om respektive delområde (NVI-objekt) och geografiska avgränsningar gjordes i applikationen ”iGIS” med hjälp av en iPad. Noggrannheten i de geografiska avgränsningarna uppskattas vara mellan cirka 2 - 5 meter, beroende på hur bra satellitäckningen gps-mottagaren i läsplattan är.

Förstudie

Befintlig kunskap om området biologiska värden har eftersökts i följande databaser:

- Artportalen (2017-11-13)
- Utdrag ur ArtDatabankens databas över rödlistade arter (2017-11-13)
- Skogen källa (Skogsstyrelsen, nyckelbiotopsinventeringen, 2017-11-13)

- Länsstyrelsens GIS sidor (2017-11-13)

Naturvärdesinventering SIS

Centralt i metodiken enligt SIS är bedömning av biotop- och artvärde (se faktaruta) som tillsammans ger naturvärdet på naturvärdesobjektet. Vid inventeringen av biotopvärden kartlades förekomst av ekologiskt värdefulla biotoper och strukturer, som till exempel förekomst av opåverkade våtmarker, gamla träd, gammal skog, död ved och hålträd mm. För att kartlägga artvärdet inventeras förekomst av rödlistade arter och andra naturvårdsarter. Särskild fokus lades vid denna inventering på artgrupperna lavar, mossor, marksvampar, vedsvampar samt kläckhål efter vedlevande skalbaggar, som är särskilt viktiga i de naturtyper som förekommer i området. Även naturvårdsarter av fåglar noterades, men någon riktad inventering har inte genomförts. Utifrån inventeringsresultatet avgränsades ett antal områden med naturvärden. En mer detaljerad beskrivning av metod för naturvärdesbedömning enligt SIS framgår av bilaga 1. I denna bilaga framgår också de justeringar som gjorts av SIS bedömningsgrunder för exempelvis vanlig förekommande hotade arter som exempelvis ask och kungsfågel.

Osäkerhet i bedömningen

Området besöktes under november 2017. Artvärden är framför allt bedömda med utgångspunkt från förekomst av kärlväxter, mossor, lavar och svampar. Den sena inventeringsperioden medförde att många naturvårdsarter bland kärlväxter vissnat och naturvårdsarter av fågel, grod- och kräldjur inte kunde inventeras. Naturvärdesinventeringen kan trots detta bedömas som säker, då förekomsten av strukturer och naturvårdsarter av mossor, lavar och svampar ger en tillfredställande indikation på delobjektens artvärde.

Några av objekten bedöms vara lämpliga livsmiljöer för hasselsnok men på grund av den sena tiden på året har det inte varit möjligt att eftersöka arten.

Allmän beskrivning av området

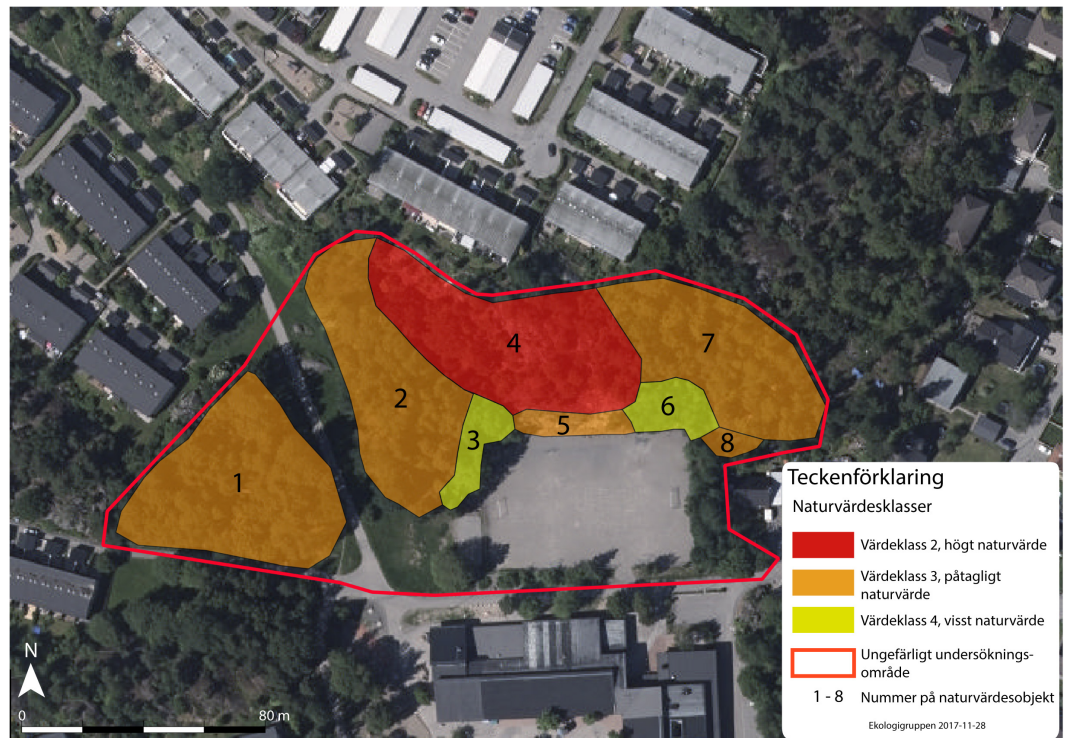
Undersökningsområdet ligger vid Utsäljeskolan i Huddinge kommun och är cirka 1.8 ha stort och utgörs av såväl parkartad miljö som trädklädd naturmark. Området är kuperat med flera berghällar. I den norra delen finns en något större bergsplatå som vetter mot söder. Bergsplatån är till större delen exponerad men enstaka senvuxna ekar och tallar växer här. Intill den större bergsplatåns västra sida finns ett mindre skogsparti med barrblandskog. I barrblandskogen dominerar Gran men inslaget av asp och björk är bitvis stort. I den södra delen av barrblandskogen växer några äldre tallar. Utmed kanterna växer ung asp och björk. Klen död ved av lövträd förekommer tämligen allmänt i skogspartiet. Öster om den större bergsplatån växer en gles, cirka 80-årig grandominerad barrblandskog på småblockig mark. Inslag av asp och en del björk finns, mot söder även någon enstaka äldre tall och ek. Den sydöstra delen utgörs annars av ett ung och bitvis slyartad lövbestånd med asp och björk.

I den västra delen av undersökningsområdet ligger ett mindre skogsklätt område på bergig mark. I detta område dominerar äldre tall, det förekommer även asp, björk, ek och gran i buskskiktet förekommer en del hassel.

Tidigare bedömningar/inventeringar

Undersökningsområdets natur- och rekreationsvärden är sedan tidigare beskrivet i Huddinges grönstrukturplan (1997). Någon naturvärdesinventering enligt SIS-standard har däremot inte gjorts tidigare.

Naturvärden

Figur 1. Området har inventerats och klassats enligt SIS-standard för naturvärdesinventering.

Naturvärdesklasser

Följande naturvärdesklasser finns (SIS standard SS 199000:2014):

Högsta naturvärde, naturvärdesklass 1. Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Högt naturvärde, naturvärdesklass 2. Stor positiv betydelse för biologisk mångfald.

Påtagligt naturvärde, naturvärdesklass 3. Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald.

Visst naturvärde, naturvärdesklass 4. Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Området har inventerats och klassats enligt SIS-standard för naturvärdesinventering (NVI). Det huvudsakliga syftet med en NVI är att beskriva och värdera naturområden (objekt) av betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesinventeringen resulterar i avgränsning av områden och naturvärdesklassning, samt objektbeskrivningar av avgränsade så kallade naturvärdesobjekt. I bilaga 1 redovisas respektive objekts naturvärde i detalj och här finns också bilder från varje objekt. Nedan presenteras resultatet av naturvärdesinventeringen.

Områdets naturvärden redovisas i karta, figur 1. Ett objekt med högt naturvärde, fem objekt med påtagligt naturvärde och två objekt med visst naturvärde har urskilts. Objekt med högsta naturvärde finns inte i området.

Områden med naturvärden

Högt naturvärde – naturvärdesklass 2

4. Berg och rasbrant med gles skog

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs av en bergbrant i sydläge. De nedre delarna av branten är en rasbrant med ett stort inslag av lösa stenblock, det gäller framför allt för den västra delen av branten. Denna del är gles bevuxen med lövträd. Längre upp i branten utgörs marken av fast berg, här är inslaget av träd mycket gles. I fältskiktet förekommer bitvis rikligt med ljung. Större delen av objektet är solexponerat. Miljön bedöms vara mycket lämplig som livsmiljö för hasselsnok som är skyddad enligt 4§ i artskyddsförordningen. Arten finns sällsynt i Stockholms län och återfinns oftast i denna typ av miljö. Den nedre delen av rasbranten kan möjligen vara något mindre solexponerad då det växer relativt höga träd söder därom.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett påtagligt artvärde och påtagligt biotopvärde. Förekomsten av solexponerad rasbrant, senvuxna träd och möjlig förekomst av rödlistad art motiverar bedömningen.

Bedömningsgrund artvärde

Förekomst av naturvårdsart, möjlig förekomst av hasselsnok. Området bedöms vara artrikare än omgivande landskap. Artvärdet är preliminärt med avseende på förekomst av hasselsnok, samtidigt bedöms objektet vara artrikare än omgivande landskap vilket motiverar påtagligt artvärde.

Bedömningsgrund biotopvärde

Flera biotopkvaliteter, regionalt sällsynt. Biotopkvalitéerna är framför allt knutna till den solexponerade rasbranten som bedöms vara en lämplig livsmiljö för den rödlistade arten hasselsnok och förekomsten av senvuxna äldre träd som generellt är av värde för flera ovanligare arter bland exempelvis lavar och mossor. Sydvända rasbranter är ovanliga inslag i landskapet och är värdefulla miljöer för många växter och djur. Miljöer med äldre, senvuxna träd tar som regel mycket lång tid att återskapa och är därför mycket känsliga för ingrepp som medför att träden avverkas eller får omfattande skador.

Värdefulla strukturer och funktioner

Senvuxen gammal tall, pansarbark, solexponerad tall, Senvuxna ädellövträd, solexponerad rasbrant.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Inga rödlistade arter funna i objektet. Det bedöms dock finnas förutsättningar för att hasselsnok ska kunna finnas på platsen, hasselsnok är klassad som sällsynt, (VU).

Övriga naturvårdsarter

Lönnlav, enstaka förekomst (signalart med medelgott signalvärde).

Påtagligt naturvärde – naturvärdesklass 3

1. Blandskog på bergbunden mark

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs av en olikåldrig blandskog på bergbunden mark. Inslaget av äldre tall är relativt stort, de äldsta tallarna bedöms vara minst 110 år. De äldre granarna bedöms som äldst att vara ca 80 år. Inslaget av lövträd är relativt stort och flera senvuxna ekar finns i objektet. Ekarna bedöms vara mellan 80 – 100 år som äldst. Bitvis förekommer även en del hassel. Död ved förekommer mycket sparsamt. Bitvis förekommer lösa stenblock. Området bedöms kunna vara av värde för hasselsnok, möjligen är stora delar något för skuggigt för att fungera som hemområde för arten.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Förekomsten av äldre tallar och förekomst av rödlistad art motiverar bedömningen.

Bedömningsgrund artvärde

Förekomst av rödlistad art. Området bedöms vara artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter, regionalt sällsynt.

Värdefulla strukturer och funktioner

Gammal tall, senvuxen ek, blockmark.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Tallticka, enstaka förekomst (nära hotad, NT).

Övriga naturvårdsarter

Inga övriga naturvårdsarter funna i objektet.

2. Barrblandskog

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs av olikåldrig grandominerad barrblandskog. Beståndet bedöms vara cirka 80 år. Inslaget av asp och björk är relativt stort, varav något träd med hackhåll. I den södra delen växer ett par högvuxna gamla tallar på en berghäll. Död ved förekommer sparsamt i området.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Förekomster av naturvårdsarter och rödlistad art.

Bedömningsgrund artvärde

Förekomst av naturvårdsarter, enstaka förekomster av rödlistade arter. Området bedöms vara artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter. Förekomst av solexponerad gammal tall, förekomst av död ved.

Värdefulla strukturer och funktioner

Solexponerad tall, hålträd av lövträd, död ved.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Tallticka, enstaka förekomst (nära hotad, NT).

Övriga naturvårdsarter

Skarp dropptaggsvamp, enstaka förekomst (signalart, medelgott signalvärde).

5. Lodyta i sydläge

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs en lodyta som vetter mot söder. Hela lodytan är solexponerad och övergår uppåt och åt sidorna i objekt 2.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Detta är en preliminär bedömning, framför allt baserat på möjlig förekomst av hasselsnok i objekt 2.

Bedömningsgrund artvärde

bedömningen av artvärde är preliminär och bygger på att hasselsnok eventuellt kan förekomma i intilliggande objekt.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter. Förekomst av ett stort antal sprickor och skrymslen i solexponerat läge.

Värdefulla strukturer och funktioner

Sprickor och skrymslen i solexponerat läge.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Inga rödlistade arter funna inom naturvärdesobjektet.

Övriga naturvårdsarter

Inga övriga naturvårdsarter funna från naturvärdesobjektet.

7. Grandominerad barrblandskog i rasbrant

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs av en olikåldrig grandominerad barrblandskog i en sydvänd rasbrant. Beståndet bedöms vara cirka 80 år. Tall förekommer framför allt i de övre delarna av objektet och bedöms vara cirka 150 år. Lövträden är förhållandevis unga och bedöms som äldst vara cirka 40 – 60 år. Objektet utgörs av relativt grovblockig mark och bedöms kunna vara en lämplig övervintringslokal för grod- och kräldjur, inklusive hasselsnok.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Förekomsten av gamla tallar, blockmark med förutsättning som övervintringslokal för grod- och kräldjur samt förekomst av rödlistad art motiverar bedömningen.

Bedömningsgrund artvärde

Förekomst av rödlistad art. Området bedöms vara artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Solexponerade tallar med pansarbark, äldre skog på blockrik mark.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Tallticka (NT, signalart med medelgott signalvärde enl. Skogsstyrelsen, ringa förekomst).

Övriga naturvårdsarter

Inga övriga naturvårdsarter funna från naturvärdesobjektet.

8. Äldre ek på berghäll

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs en ensam ek på en bergklack i solexponerat läge. Eken bedöms vara mellan 80 – och 120 år. Eken som är relativt högvuxen bedöms ha god vitalitet. I fältskiktet kring eken växer bland annat brudbröd och ängshavre.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett visst artvärde och visst biotopvärde. Förekomsten av äldre ek, blockmark och naturvårdsarter motiverar bedömningen.

Bedömningsgrund artvärde

Förekomst av naturvårdsart. Området bedöms vara artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Solexponerad ek, torrbacksmiljö.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Inga rödlistade arter funna i objektet.

Övriga naturvårdsarter

Brudbröd (medelgott indikatorvärde för naturbetesmarker), ängshavre (medelgott indikatorvärde för naturbetesmarker).

Visst naturvärde – naturvärdesklass 4

3. Lövträdsbårder med inslag asp och björk

Beskrivning av naturförhållanden

Naturvärdesobjektet utgörs av en lövskogsbård. Objektet är bevuxet med ung asp, björk och sparsamt inslag av sälg. Klen död ved förekommer sparsamt.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Bedömningsgrund artvärde

Inga förekomster av naturvårdsarter, inga förekomster av rödlistade arter. Området är inte påtagligt artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Förekomst klen död ved.

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Inga rödlistade arter funna inom naturvärdesobjektet.

Övriga naturvårdsarter

Inga övriga naturvårdsarter funna från naturvärdesobjektet.

6. Parti med unga lövträd

Naturvärdesobjektet utgörs av ett mindre lövskogsbestånd. Objektet är framför allt be-
vuxen med ung asp och björk. Klen död ved förekommer sparsamt.

Motiv för värdering

Objektet bedöms ha ett obetydligt artvärde och visst biotopvärde.

Bedömningsgrund artvärde

Inga förekomster av naturvårdsarter, inga förekomster av rödlistade arter. Området är
inte påtagligt artrikare än omgivande landskap.

Bedömningsgrund biotopvärde

Enstaka biotopkvaliteter.

Värdefulla strukturer och funktioner

Förekomst av klen död ved..

Naturvårdsarter

Rödlistade arter

Inga rödlistade arter funna inom naturvärdesobjektet.

Övriga naturvårdsarter

Inga övriga naturvårdsarter funna från naturvärdesobjektet.

Naturvårdsarter

Naturvårdsart

En naturvårdsart är en art med specifika krav på sin miljö, men som ändå är någorlunda allmänt förekommande. Genom sin förekomst signalerar arten att det finns särskilda naturvärden i ett område och att det finns möjligheter till förekomster av rödlistade arter.

Naturvårdsarter är utpekade i olika inventeringar och sammanhang. Bland dessa kan nämnas *rödlistade arter*, *typiska arter* (arter som indikerar gynnsam bevarandestatus i naturtyper listade i habitatdirektivet), *skogliga signalarter* (utpekade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringsmetodik), *Ängs- och betesmarksarter* (utpekade i Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksmetodik), samt Ekologigruppens *egna indikatorarter*. Naturvårdsarter innefattar även enligt Artskyddsförordningen *skyddade arter*.

Naturvårdsarterna delas av Ekologigruppen in i olika indikatorartskategorier med klasserna mycket högt, högt, viss och ringa. Arter med mycket högt indikatorvärde är antingen ovanliga rödlistade eller hotade arter, eller arter som i sig gör att området är skyddsvärt. Ringa indikatorvärde används för arter som är naturvårdsarter på grund av rödlistning men som är så vanliga att de inte indikerar särskilt artrika förhållanden.

I området har fem naturvårdsarter (se faktaruta) påträffats i samband med naturvärdesinventeringen. Tre av påträffade naturvårdsarterna är knutna till områden med lång skogskontinuitet, talticka, skarp dropptaggsvamp och lönnlav. Två arter är knutna till naturbetesmarker eller gräsmarker med likartad beskaffenhet, brudbröd och ängshavre.

Skyddade arter

Skyddad art

En skyddad art är fridlyst med hjälp av lagstiftning och innebär oftast att man inte får plocka, fånga, döda eller på annat sätt samla in eller skada exemplar av arten. I många fall får man inte heller ta bort eller skada artens frön, ägg, rom eller bon.

För arter listade i § 4 artskyddsförordningen så är det också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Inga skyddade arter noterades vid inventeringstillfället med blåsippa som är fridlyst i Stockholms län och skyddad enligt 8 § i artskyddsförordningen förekommer sannolikt på flera platser inom undersökningsområdet. Det kan vara aktuellt att söka samråd med länsstyrelsen om blåsippa förekommer på platser där ett alternativ till en ny gång- och cykelväg utreds.

Inom undersökningsområdet finns ett par miljöer som bedöms vara lämpliga livsmiljöer för hasselsnok. Hasselsnoken är skyddad enligt 4 § i artskyddsförordningen vilket bland annat innebär att dess livsmiljöer inte får förstöras. En inventering av hasselsnok bör göras under vår och sommar 2018 för att kunna göra en rimlig bedömning av huruvida arten kan tänkas finnas i området eller ej. En inventering bör framför allt göras genom aktivt eftersök av arten inom området. Detta bör dock kompletteras med en inventeringsmetod där fällor/skydd av takpapp eller plywoodkivor placeras ut på lämpliga platser, tanken är att hasselsnokarna söker skydd under dessa. Vid inventeringen lyfter man på skydden för att se om några ormar ligger där. Utlägg av fällor/skydd ska enligt vedertagen metodik (Naturvårdsverket 2010) läggas ut senast 15 mars eller direkt efter snösmältning om den sker senare än den 15 mars. Om arten förekommer inom området måste sådan hänsyn tas och/eller åtgärder vidtas som säkerställer att upprätthållandet av artens kontinuerliga ekologiska funktion inom området inte försvåras. Som regel går det att utföra habitatförbättrande åtgärder som säkerställer att artens kontinuerliga ekologiska funktion upprätthålls, förutsatt att man inte exploaterar arten huvudsakliga livsmiljöer.

Rödlistade arter

Rödlistan - Rödlistkategorier

Rödlistan för Sverige utarbetas av ArtDatabanken. Rödlistan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns 7 kategorier:

(RE) försvunnen, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (LC) livskraftig, (DD) kunskapsbrist.

En rödlistad art noterades från området vid denna inventering, talticka. **Talticka** (*Phellinus pini*) (NT) växer i kärnveden av levande gamla tallar. Träden är vanligen gamla, över 150 år, men den kan även förekomma på yngre tallar. När arten förekommer i gammal tallskog med ett stort inslag av gamla träd kan den uppträda på många träd. I yngre tallskogar eller där det endast förekommer enstaka gamla tallar hittar man oftast taltickan på något enstaka träd. Talticka förekommer sparsamt i objekt 1, 2 och 7.

Övriga intressanta naturvårdsarter

Förutom de rödlistade arterna hittades två arter som är klassade som signalarter av Skogsstyrelsen. **Lönnlav** förekommer sparsamt inom objekt 4. Arten är framför allt en signalart när den förekommer i äldre lövskog och signalerar då förekomst av lång skoglig kontinuitet. **Skarp dropptaggsvamp** växer vanligen i äldre granskog och signalerar lång skoglig kontinuitet. Arten förekom i objekt 2.

Två arter indikerar förekomst av naturbetesmarker eller gräsmarker med likartad beskaffenhet, **Brudbröd** och **ängshavre**. Båda arterna förekom i objekt 8 som delvis utgörs av en torrbacksmiljö.

Referenser

Tryckta källor

Gärdenfors. Ed. 2015. Rödlistade arter i Sverige.

Naturvårdsverket, 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1 – fridlysning och dispenser.

Naturvårdsverket, 2010; Manual för uppföljning i skyddade områden-Skyddsvärda däggdjur, samt grod- och kräldjur 2010-12-21.

Naturvårdsverket. 2016. [Samråd om åtgärder på särskilt skyddsvärda träd](#)

Norén, M., Nitare, J., Larsson, A., Hultgren, B. & Bergengren, I. 2002. Handbok för inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen, Jönköping.

Skogsstyrelsen. 2000. Signalarter: indikatorer på skyddsvärd skog.

Digitala källor

ArtDatabanken, uttag av rödlistade arter

ArtDatabanken Artfakta för de påträffade arterna. <http://artfakta.artdatabanken.se>

Artportalen. Sökning med polygon inom och strax utanför området, alla artgrupper.

Bilaga 1 Metodeskrivning för naturvärdesbedömning enligt SIS